

**Kalliomäki ym.: Opintotukijärjestelmän uudistamisesta***Eduskunnalle*

Vanhentunut, lainapainotteinen, säädeltyjen rahamarkkinoiden aikana luotu opintotukijärjestelmä on pikaisesti uudistettava. Nykyinen järjestelmä ei takaa opiskelijoille edes minimitoimeentuloturva opintojen aikana. Nykyisen järjestelmän sidonnaisuus pankkeihin on aiheuttanut sen, että rahamarkkinoiden muutokset ovat jatkuvasti vaikuttaneet tuen saantiin. Opintolainan korko on noussut vuosina 1988—1990 6,75 prosentista 9,75 prosenttiin ja korko nousee tänäkin vuonna. Pankkien nihkeä suhtautuminen opintolainojen myöntämiseen on vaikeuttanut lainojen saantia syksystä 1990, ja erilaisten toimenpidemaksujen ja provisioiden periminen on lisääntynyt.

Valtion korkotuesta huolimatta opiskeluaikaiset korot pienentävät huomattavasti opiskelijan käteen jäävän rahan määrää. Lainamäärien ja koron nousu on johtanut monet ylitse pääsemättömään tilanteeseen, jolloin lainoja ei ole pystytty maksamaan takaisin. Työssäkäynninkin mahdollisuus on laman myötä tyrehtymään päin. Valtion takausvastuut kasvoivat ihmisten takaisinmaksuvaikeuksien takia 60 prosenttia vuonna 1990.

Suomalaisessa opintotukijärjestelmässä on säilytetty tuen saajien eriarvoisuus opiskeluasteen mukaan. Opintotuen taso on keskiasteella alempi kuin korkeakoulussa opintojaan suorit-

tavalla. Opiskelijoiden elinolosuhteet eivät kuitenkaan oikeuta tämänkaltaiseen eriarvoistamiseen, sillä perusteluna käytetyt opintososiaaliset etuudet eivät koske kaikkia keskiasteen opiskelijoita. Keskiasteen opintotuen kehittämisessä on huomioitava erityisesti keskiasteen tuen jälkeensä jääneisyys ja hyväksyttävä siihen korkeasteen tukea suuremmat korotukset. Keski- ja korkea-asteella itselleen koulutusta hankkivat olisi saatettava tasaveroiseen asemaan kuomalla tämä ero umpeen mahdollisimman nopeasti.

Opintotukijärjestelmän kokonaisuudistus on käynnistettävä jo valtion vuoden 1992 tulo- ja menoarviossa. Uudistuksen pohjana voidaan käyttää opintotuen selvitysmiehen raporttia. Tavoitteeksi tulee kuitenkin ottaa opiskelijan perustoimeentulon turvaaminen opintorahan avulla eli opintorahan tulee olla kansaneläkkeen pohjaosan ja täyden lisäosan suuruinen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittavasti eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

*että hallitus vuoden 1992 valtion tulo- ja menoarvioesityksen laadinnan yhteydessä ryhtyisi toimiin opintotukijärjestelmän uudistamiseksi ja varaisi uudistukseen tarvittavat määrärahat.*

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 1991

**Antti Kalliomäki**  
**Jukka Gustafsson**  
**Ulpu Iivari**  
**Antero Kekkonen**  
**Pentti Lahti-Nuuttila**  
**Matti Luttinen**  
**Riitta Myller**  
**Saara-Maria Paakkinen**  
**Maija Rask**  
**Mikko Rönnholm**  
**Erkki Tuomioja**  
**Marjatta Vehkaoja**

**Jouni Backman**  
**Iiris Hacklin**  
**Liisa Jaakonsaari**  
**Johannes Koskinen**  
**Reijo Laitinen**  
**Lauri Metsämäki**  
**Mats Nyby**  
**Virpa Puisto**  
**Jukka Roos**  
**Lea Savolainen**  
**Kerttu Törnqvist**  
**Marja-Leena Viljamaa**  
**Matti Vähänäkki**

**Aarno von Bell**  
**Sinikka Hurskainen**  
**Tarja Kautto**  
**Erja Lahikainen**  
**Reijo Lindroos**  
**Kyllikki Muttilainen**  
**Arja Ojala**  
**Kari Rajamäki**  
**Timo Roos**  
**Jouko Skinnari**  
**Kari Urpilainen**  
**Raimo Vuoristo**